

WIM VANDEKEYBUS/ULTIMA VEZ

Immer das Selbe gelogen

D A N S

23 TOT 26 JANUARI 1992

regie en choreografie Wim Vandekeybus

muziek Peter Vermeersch
Wegener Quartet
Two Volcanoës
Laut und Leise
Immer Carlo
Turkish Bath

Charo Calvo
Trio for Boys

Carlo Wegener
Songs

gecreëerd met
en gespeeld door Grace Bellel
Lenka Flory
Octavio Iturbe
Peter Kern
Lieve Meeussen
Branko Potocan
Nienke Reehorst
Simone Sandroni
Wim Vandekeybus

teksten Carlo Wegener
Ultima Vez
Wim Vandekeybus

artistiek assistent Octavio Iturbe

regie-assistente Anke Pesch

technisch directeur
geassisteerd door Gerhard Maraite
Erik Vermeulen

decorconcept Wim Vandekeybus

technisch concept decor Gerhard Maraite
Patrick Vandewijer
Albert Haderer
Erik Vermeulen

kostuums en
realisatie achterdoek Isabelle Lhoas

licht Gerhard Maraite

film/camera Peter Kern
Wim Vandekeybus
Rémon Fromont

montage Octavio Iturbe
Walter Verdin

uitvoering muziek

Charo Calvo
Carlo Wegener
X-Legged Sally
Michel Delory
Bruno Deneuter
Pieter Lamot
Michel Mast
Jean-Luc Plouvier
Eric Sleichim
Danny Van Hoeck
Peter Vermeersch
Pierre Vervloesem
Jan Weuts
George-Alexander Van Dam
Jeroen Robbrecht
Jean-Paul Dessy

geluidsingenieur

Daniel Iturbe
Christian Martin

foto's

Octavio Iturbe
Wolfgang Kirchner

Een Addison De Wit productie voor Ultima Vez

artistieke leiding

Louise De Neef

dansproductie

Kristien De Coster

muziekproductie

Bart Van Langendonck

administratie

Jeannine Vercauteren

coproductie

deSingel, Antwerpen
the Arts Company, Boston
Encontros Acarte, Fund
Guibenkian, Lisboa
Cankarjev Dom, Ljubljana
Théâtre de la Ville, Paris
SommerSZENE, Salzburg

met de steun van het Ministerie van de Vlaamse
Gemeenschap

Ultima Vez dankt Michael Stolhofer, Albert Haderer, Johan
Daenen, Frie Leysen, Walter Verdin, Johan Van Heddegem -
Audiovisuele Dienst en Centrum voor Communicatiewetenschap
K. U. Leuven, Franciska, Le Centre Bruxellois de l'audiovisuel,
Jürgen Höfer - De Munt, Brussel, George Brugmans, Thierry De
Mey, Manuela Strihavka, Claire Diez, Stéphane Chandelon

duur voorstelling: 1.15 uur

IMMER DAS SELBE GELOGEN

WIM VANDEKEYBUS EN CARLO WEGENER

Carlo Verano is dinsdag 21 januari 89 jaar geworden. Na drie jaar vriendschap met hem verzamelde ik ongeveer 50 uur video- en audiomateriaal en ongeveer drie uur film op 16mm en Super8.

'Immer das Selbe gelogen' wordt voortdurend opengetrokken naar de wereld van Carlo. Carlo's stem ligt tevens aan de basis van de muzikale composities van Peter Vermeersch en Charo Calvo.

'In the mind of this rebel' worden de prachtige herinneringen nog mooier, al het hatelijke wordt weder en de extremen elimineren alles wat hiertussen zit.

Het droomelement, de kracht van de verbeelding en het onmeetbare ontsnappen aan de muren van een theater en vluchten ver weg in de koude en hitte op hard en zacht naar het toilet vol pis en kak en zachte of wilde landschappen, vol twijfel over de materiële echtheid van de verbeelding.

This is not beauty by accident, de natuur kan onverschillig zijn tegenover de menselijke passie maar de rebel ontdoet het noodlot van zijn bovennatuurlijke attributen in één enkel woord, snijdt het in stukken, verbrandt het en warmt zijn handen eraan.

Movement is only a little piece of life.

Een vierkante meter propvol appartement and the time to cook an egg contains a lifetime. Strength is turned into fragility in a second, maar niets is zomaar... onverschillig, want passie krijg je niet kapot. We zouden allen al verrot zijn terwijl hij zijn eigen asse verstrooit.

Wim Vandekeybus

*Many people ask me about my age.
I just tell them: 'I have no age, I live from the first day to the very last.'
But today, everything has become so American here in Germany. All people want to hear about today is Rock and Rock and Jock and Jock and Jick... Of course, when a man lives by himself, he forgets about these things much easier.
If I could grant you all a wish, it would be that you'd never grow old. When you grow old and you don't have a soul in the world, then you're really lost. Orbi et Urbi, I have spoken. Man, look how slowly the last one is walking, he's walking even slower.*

*Yes, that was when we sung:
'Heinz spielt Abends so schön auf dem Schifferklavier.' Let's see what I was wearing at the time: a jacket, a red tie and a high hat, and she was dressed like a country girl, with a knot in her hair. It looked so funny!
Then all the people laughed, right here in the Uferpalast.'
Uferpalast, Hamburg. 'Heinz spielt Abends so schön auf dem Schifferklavier.'
Didelideliedumdum di tatataratata.
Oh, it worked alright. Jacket and a red tie.
Then they gave us a few pennies for that and she pocketed the fee.
Hoera hoera hoera. Carlo Verano ist wieder da!*

Carlo Wegener (Carlo Verano)

WIM VANDEKEYBUS/ULTIMA VEZ
Immer das Selbe gelogen

'Immer das Selbe gelogen' ('Altijd dezelfde leugens') is de vierde produktie van de Belgische choreograaf Wim Vandekeybus. Het stuk ging afgelopen zomer in het Sommerszene Festival van Salzburg in première. Claire Diez, theater- en dansrecensente bij La Libre Belgique, volgt Wim Vandekeybus al jaren en trok dan ook de week van de première naar Salzburg om hem daar in volle creatieproces gade te slaan. Een verslag.

Sinds 'What the body does not remember' (1987) vormden de urgentie, de vitale reflexen en de instinctieve fysicaliteit de ruggegraat van het werk van Wim Vandekeybus. 'Ik hou van bewegingen waarbij het lichaam moet reageren, vertelde hij, zoals in die films waarin het personage in de bijtende kou zichzelf moet wakker houden om niet dood te vriezen.' Deze vitaliteit, deze opwellingen van energie, dit gevecht om te overleven karakteriseerden het werk van Wim Vandekeybus en van zijn groep Ultima Vez ('Laatste keer'), gaande van 'What the body does not remember' over 'Les porteeses de mauvaises nouvelles' tot 'The weight of a hand'. In deze stukken vertolkte het lichaam, dat steeds in beweging is, deze niet te winnen strijd tegen de zwaarte, de duizeligheid, het gevaar... Vanuit dit obstakel ontstond een niet te stuiten drang naar een wilde, jongensachtige revolte, de rebelse kracht van een existentieel verzet. Een soort 'Rebel without a cause' of een 'West Side Story' maar zonder gekunsteldheid, zonder sentimentaliteit.

foto Lieve Meussen

Thierry De Mey, componist en oprichter van de groep Maximalist!, was tot nu toe de partner van Wim Vandekeybus. Thierry leverde niet alleen de muziek die impulsen gaf aan de dansers, maar ook een visie die de stukken structureerde, terwijl Wim als vertolker op de scène stond. In dit opzicht, en om tal van andere redenen, vormt de nieuwe produktie 'Immer das Selbe gelogen' een breuk met het voorgaande werk van de Vlaamse choreograaf. De gesyncopeerde en spannende ritmes van De Mey maken plaats voor het muzikale gehijg van Charo Calvo, ex-danseres van het gezelschap, voor volkse wijsjes en voor de rockuitbarstingen van Peter Vermeersch, mede-componist in de vorige produkties.

Het project voor dit nieuwe stuk dateert uit 1989, toen de groep in Hamburg voorstellingen gaf van 'Les porteuces des mauvaises nouvelles'. Wim, op wandel op de kade van de haven, zijn nieuwe Emo super 8 camera in de hand, filmde toevallig een oude danser die van de zon genoot aan de rand van het glinsterende water. Zij maken kennis. De oude man vertelt mooie verhalen, blaakt van energie, lacht, zingt, danst. Een fantast, gek, obsessieel en fel. Een wijze die de draden waarmee hij nog aan het leven gebonden is, laat trillen. Wim legt zijn indrukken vast in uren beeldmateriaal, opnames van levendige gesprekken, van verhalen... Peter Vermeersch zet enkele van zijn bedwelmende melopeën op muziek. Stilaan groeien daaruit de elementen van een stuk, een portret van Carlo, gezien door de ogen van Wim. Een portret van Wim?

'Immer das Selbe gelogen'- want Wim vindt mooie verhalen belangrijker dan hun getrouwheidswaarde -, is opgebouwd uit fragmenten, net zoals de gaten in het geheugen van de oude helderziende. Maar tegelijk is hij eeuwig jong gebleven, het is op zijn hart getatoeëerd. Het stuk schetst dan

foto Octavio Iturbe

ook de verliefde contouren van een fonkelend portret. Hij verschijnt op verschillende schermen op de achtergrond van de scène, als vensters geopend op hem. De jongens projecteren stukjes van zijn gelaat tegen een blauwe hemel, een sekvens waarbij hij de gensters van een lucifer als sneeuwvlokken wegblaast...Hij is aanwezig door zijn stem, door zijn woorden die door de dansers herhaald worden, door de scenografie die op hem is geïnspireerd. Op geen enkel moment echter verliest het stuk zich in gekunsteldheid of meligheid. Meer dan de vorige stukken, nestelt het zich in de holte van het theater. Het straalt op een heel eigen manier, zonder enige bezetenheid, een constante alertheid uit voor de aanwezigheid van het gevaar...Het stuk is vrolijk, zachtmoedig, humoristisch.

Natuurlijk is de hand van de Vlaamse choreograaf erin te herkennen: het vallen en het rollen, het gemak waarmee hij dagelijkse dingen aangrijpt om ze om te vormen tot choreografisch gegeven, zijn koppige passie voor het eenvoudige en het heldere...Maar dit stuk is heel apart onder meer door de warme kleuren, die zijn liefde voor Mexico met zijn onderhuidse onirische visioenen weerspiegelen. Het is doordrongen van fijngevoeligheid, van nostalgie, van wijsheid en onschuld.

De jongens dansen tederder, levendiger, lichter. Er is Octavio Iturbe, de artistieke assistent van Wim, een zachtmoedige Mexicaan met Indiaans bloed, die voor het eerst mee op de scène staat en soms op een mysterieuze sjamaan lijkt. Er is Peter Kern, de lange Wener, die golvend, met gebogen knieën, een eigenaardige kronkelende en minimalistische dans uitvoert, die naar het schijnt de geesten van de dood zou uitdrijven. Er is Simone Sandroni, de forse, praatzieke Italiaan, levendig en fragiel. En er is Branco Potocan,

de sombere rasechte Sloveen, lenig en wilskrachtig. Er is Wim Vandekeybus, de energie van een kloppend hart.

De vijf 'boys' zijn niet meer die jonge rebellen, de 'ragazzi', die onder hoogspanning voor hun leven vochten in 'The Weight of a Hand', een synthese van de twee eerste stukken van Vandekeybus. Hier is het tempo zachter en zijn slingerbeweging minder indringend. De bewegingen zijn serener en minder gejaagd. Alsof de dans is ontwaakt uit die jeugdige rusteloosheid en zich nestelt in de holte van het alledaagse dat een feest wordt. Licht, levendig en gracieus leggen de mannen de armen om mekaars middel, met een draaiende beweging grijpen ze mekaars jas vast, zoals bokkers zich ineenstrengelen om de slagen te temperen. Zij rennen op mekaar toe, zij pakken mekaar vast en laten mekaar weer los, zonder agressiviteit, energiek of rustig. Hun bewegingen worden geleid door de stem van Charo Calvo, de gewezen danseres van de groep, die met haar gutturale klanken dionysische bezetenheid lijkt te ritmeren.

De meisjes zijn eenzelviger en soms zelfs echt hysterisch. Zij zijn de gekke prinsessen in de hangmatten, een okerkleurige, een ivoorkleurige en een olijkleurige, die aan de zoldering zijn vastgemaakt. Daarin dromen zij onrustige dromen, geven zich over aan de slaap of schommelen gevaarlijk heen en weer. Vanuit hun hangmatten hinderen zij vrolijk het parcours van de mannen, die tientallen eieren dragen. Lieve Meeuwsen, het bleke, dromerige Vlaamse meisje, draait zich rond in het doorschijnende net als een zilveren wolk in de avondschemering. Grace Bellel is even schitterend als een model van Gauguin, wild, engelachtig en ontwapenend. Lenka Flory, de blonde Tjechische, is steviger, hoekiger, aardser en danst ruwer en scherper. Terwijl de 'Boys' vederlicht lijken te zijn, is het alsof dit meisjes trio voortdurend slaapdrunken is, in een

nachtmerrie, opstijgend en tegelijk door de zwaartekracht telkens weer naar de aarde teruggeroepen. Zij zijn de gekwelden van de nacht, de slaapwandelaarsters die rakelings langs de afgrond lopen, die door de wakkere jongens op het nippertje gered worden en weer terug in de hangmatten gaan liggen, als slapende meisjes.

De teksten die in het Duits, Sloveens, Italiaans, Engels en Nederlands gereciteerd worden zijn van de oude Carlo. Het stuk zindert van de poëzie, magie, irrationele verschuivingen en humor. De muziek van Peter Vermeersch, die wordt uitgevoerd door zijn groep X-Legged Sally en de verlichting van Gerhard Maraite, dragen veel bij tot deze sfeer. De componist van de Vlaamse groep heeft de rauwe stem van de oude Carlo muzikaal gemaakt, hij verrijkte ze met arrangementen die van deze melopeeën populaire, vrolijke of nostalgische wijsjes maken. Isabelle Lhoas zorgde voor de kleuroetsen van dit scenische portret. Deze jonge kostuumontwerpster maakte een immens doek, samengesteld uit tientallen kitscherige vrouwenkleden uit de jaren 50. Het is zacht en dient eerst als tapijt voor de dans van de mannen, waarna het zich terugtrekt als de zee waarin het rood van de ondergaande zon weerspiegeld wordt, als een lavastroom, om daarna de warme en trillende achtergrond te vormen, die wordt gestreeld door het licht dat er op, er langs of er doorheen schijnt.

In 'Immer das Selbe gelogen' wordt minder gedanst dan in de twee andere stukken en in hun synthese 'The weight of a hand'. Dit stuk straalt minder kracht uit en meer kwetsbaarheid. Het ontvouwt zich als zoete dronkenschap, als feestelijke uitbarsting, als een knipoog, als melancholie en als levendige fantasie. Een vonk van leven. Aanstekelijkheid. Glimlach. Rilling...

Claire Diez

IMMER DAS SELBE GELOGEN TEKSTEN

BUFFALO

Ein junger Indianer war sehr stolz auf seine Stärke und seine Tapferkeit und auf seine Schiesskunst mit dem Pfeil und dem Bogen: Eines Tages kam der Häuptling zu ihm und sprach: "Komm mit uns zur Büffeljagd". Und endlich an jenem Morgen ritt der junge Indianer mit den grossen Männern des Stammes hinaus in die Prärie. Und es dauerte nicht lange da sahen sie am Horizont eine Büffelherde weiden. Da sprach der Häuptling zu dem jungen Indianer: "Wähle dir einen Büffel aus". Der junge Indianer zögerte nicht lange, spannte den Pfeil und den Bogen, zielte und schoss. Der Büffel fiel. Doch als der junge Indianer zu dem Büffel hinkam, war da schon ein anderer Indianer und der sagte: "Das ist mein Büffel." Darauf sagte der junge Indianer: "Nein, das kann nicht sein, denn ich habe ihn ausgesucht und habe auf ihn geschossen und der Büffel fiel Tot um. Da sagte der ander Indianer zu dem jungen Indianer: "Dort drüben ist dein Büffel, wenn du hingehst wirst du deinen Pfeil wiedererkennen..."

LAST WISH

C'è una toraglia bianca sopra un tavolo di leguo del '700...

(Deze tekst wordt in het Italiaans gesproken, hierna volgt de Engelse vertaling.)

There's a white tablecloth on an eighteenth century wooden table. The table is in a green park with English style lawns, and hills all around, and behind one of them the grass merges into the blue of the sky that's visible in the distance. There's sunlight, beautiful fresh sunlight that shimmers, with white clouds moving swiftly, the sky is blue. There's plenty to eat on the table, in particular a 1982 white wine, and all the members of the family are there, all my friends, all the people I knew, nobody has to cry, just a tear from time to time. My friends relate the things we did together, the antics we got up to, they have to laugh when they talk of the things we used to do together. I also want music, lots of music.

Ko bom jaz umrl, si zelim, da pridejo za pogrebom in...

(Deze tekst wordt in het Sloveens gesproken, hierna volgt de Engelse vertaling.)

When I will die, I wish to be buried in the valley, I want my family, father, mother, sister, brother with his family, all my friends to be there and a folk dance group to dance... music, music to play, if it's possible rudarska godba iz harastnika, this is the best, this one I want to play for me... one good traditional melody in happy rhythms. In the end I want a big party, with a lot of wine, red from the coast, teran and white, white from slovenske gorice, Sauvignon or white Pinot, this one is very good, I want it in gallons, and accordium, this I want to play polka and valcer...

Was ist das denn? // Wo ist er? // Das bin ich. //
Was ist das denn? // Wo ist er? // Das bin ich. //
Ist das die Seezunge? // Nein, ein gemischter Salat //
Ein Mixapparat? // Kommt denn da keine Seezunge? //
Rund um Afrika, ein viertel Jahr // Aber mit Spagetti
muss ich noch üben // Wo ist er? // Wo ist er? //
Was ist das denn? // Ein Mixapparat? // Kommt
denn da keine Seezunge? Rund um Afrika ein viertal
Jahr // Aber mit Spagetti muss ich noch üben //
An die Ostsee? // Es ist zu kalt // Dann müssen wir
einen Badeanzug haben // von unten // Wo mann
billig vögeln könnte // Ein bisschen Kaffee, in die
Tasse, heisses Wasser darüber, etwas rühren un fertig
ist der Kaffee // Liebe heisst sie // Regelrecht Liebe //
Auf Flämisich // Jenny? //
Die Liebe war mal hier // Es gibt so viele Lieder, 1000
Lieder // Übersetz' mal: was sagt er? // Heute will
jeder nur jik und jik und jok und jok // Du brauchst
nicht Sie sagen // Spanier haben temperamentvolles
Blut // Schade das ich das amerikanische Feldbett
nicht gerettet habe // Ich sterbe auch jeden Tag ein
bisschen // alt darfst du nicht werden // Es gibt keine
Tiere in der Stadt // Frisst er viel Strom? // Kein
Persil in der Stadt? // Was kostet es die Stunde? //
Kein Ziel in der Stadt // Mein Vater ist Tierarzt //
Ja-Halt-Stop // Seelenarzt // Ein bisschen Kaffee in
die Tasse // Wie oft benutzt du die Teebeutel // Sie
hat schon einen Wagen? // Wie war es schon? // Zwei
oder einmal // Urbi et Orbi // Ich hab's vergessen //
Schalimei kocht sein linkes Ei // Sehr schön // Es gibt
eine majestätische Ruhe //

TWO VOLCANOES

*Mio padre era proprietario terriero,
a lui appartenerano molte terre,
per arresto io ho mangiato solo cose buone,
sempre il meglio...*

(Tekst gesproken in het Italiaans, hierna volgt de
Engelse vertaling.)

My father was a landowner, he held a lot of land, that's why I had only good things to eat, always the best, because he always came back to the house with something. So the women of the house prepared broiled pig, broiled wild boar, and broiled fish, the women prepared fish because my father also had fisheries, and broiled salmon, I liked that especially, because the lady put potatoes inside, and it gave a taste I've never found since, a taste of marzipan. One day my second wife looked at me and said: everyday you get more ugly. Maybe she was right, everyday I got more ugly.

But if somebody here wanted to take my picture, they'd have to take my left profile, because from the left I'm more handsome and younger, and if I look young and handsome I could send my photo to a marriage agency, they could find me an old millionairess, with her money I'd buy me a yacht and with the yacht I'd sail around the world and I wouldn't do anything else and I wouldn't depend on anybody.

In this kitchen there isn't room for a woman, I know every drawer and every handle, I know them by heart, and the chair on which I'm sitting is just in front of the stove, just like a hundred years ago. Here a woman wouldn't know what to do with herself.

I have two friends. One is 96, the other is 70 and blind.

21. Januar 1903. Dann werde ich 87 und Ali ist erst 47. Ali ist mein Talisman. Er ist mein Vorbild. Hab'ich nicht gedacht. Da hab'ich auch erst erfahren das er hier so krank ist. Ich wunsche ihm jeden Tag...

January 21, 1903. I will be 87 then and Ali is only 47. Ali is my talisman. He is my big example, I never could have imagined this, but then it was only here that I found out how sick he is. Everyday, I pray for him to get better. Here's something about Ali already, watch out. That's Ali right here! Ali must be fed, he can't eat by himself anymore. You wouldn't know that yet. Ali! Ali! The lonely dying of the greatest. "Now you're my big baby", she says when a drop of ice cream falls off the chin of the 247 pound man. He says: "In three years, I'll be fifty. Growing nastier everyday. I will die twice, once as a boxer, once as a man." That's because of the foodpoisoning, the weedkillers. That's what brought the poison into his body, and the body can't deal with it.

Carlo Verano

EINEN BEKANNTEN

Ich hab' mal einen Bekannten gehabt.
Das war ein Pole aus Warschau. Und er
konnte nicht lesen und auch nicht schreiben.
Er war erst 45 und hat ein inneres Leiden
gehabt. Und der ist zu einer Apothekerin
gegangen und sie hat zu ihm gesagt: wenn
du 50 von diesen Schlaftabletten nimmst und
niemand stört dich, kein Nachbar un kein
Notarzt, dann bist du weg vom Fenster.
Und später hab ich das amerikanische
Feldbett von ihm bekommen.
Aber ich will keiner Stein auf mir haben. Ich
bin ein Wasserman, ich bin auf dem Wasser
geboren. Wenn ich gestorben bin, dann wil
ich dass sie meine Asche in die Nordsee
streuen. Aber ich bin alleine, ich hab' keine
Verwandten, keine Familie und auch kein
Geld. So muss ich jemanden finden den ich
schon jetzt bezahle kann. Aber das muss
jemand sein dem ich glauben kann. Nicht
dass er für mein Geld nur gut trinken geht
und ich ende im Mülleimer drinnen. Ja, und
Nordsee ist auch viel teurer als andere Seen.
So muss ich mir das noch sehr gut überlegen.
Ich wünsche Dir etwas. Dass Du nie alt
wirst. Weil wenn Du alt bist and jeder lässt
Dich alleine, dann bist Du verloren.

DESINGEL WORDT BETOELAAGD DOOR DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN GENIET DE STEUN
VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN.
OOK DIT JAAR WORDT DE ARTISTIEKE WERKING MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR
AGFA-GEVAERT, BEIGISCHE LLOYD, GEMEENTEKREDIET VAN BELGIE, KNACK, DE MORGEN,
DE NATIONALE LOTERIJ EN S.W.I.F.T.